

Toetsing Wet natuurbescherming

Rijksweg Noord te Elst (Gld)

Toetsing Wet natuurbescherming

Rijksweg Noord te Elst (Gld)

Definitief - versie 2

Opdrachtgever

Gemeente Overbetuwe
t.a.v. de heer D. van den Bos
Team projectrealisatie
Postbus 11
6660 AA Elst

Opdrachtnemer

Eelerwoude
Achterstraat 11
4101 BB Culemborg
0345-727019
culemborg@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: P8173.1
Datum: 20-8-2018
Projectleider: Jac Hakkens
Opgesteld: Jessica Marchal
Gecontroleerd: Bert Haamberg

Onderzoek van Eelerwoude voldoet aan de eisen die het bevoegd gezag stelt. Eelerwoude is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbende een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen. Deze informatie is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

De opmaak van dit rapport gaat uit van dubbelzijdig afdrukken.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
2	HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING	7
2.1	Huidige situatie	7
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	9
3	NATUURWETGEVING EN -BELEID	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Bescherming van soorten	11
3.3	Bescherming van gebieden	11
3.4	Bescherming van houtopstanden	12
3.5	Natuurnetwerk Nederland/ Gelders natuurnetwerk	14
4	METHODE	15
4.1	Bureauonderzoek	15
4.2	Terreinbezoek	15
5	BESCHERMDE SOORTEN	17
5.1	Planten en (korst)mossen	17
5.2	Zoogdieren	17
5.2.1	Vleermuizen	17
5.2.2	Overige zoogdieren	23
5.3	Vogels	23
5.4	Reptielen	25
5.5	Amfibieën	25
5.6	Vissen	26
5.7	Ongewervelden	27
6	NATUURBELEID	28
6.1	Natuurdoelen en –kwaliteit	31
6.1.1	Wezenlijke waarden en kenmerken voor de omgeving	31
6.2	Beschrijving en toetsing wezenlijke kenmerken en waarden	32
6.2.1	Areaal	32
6.2.2	Kwaliteit	33
6.2.3	Versnippering	34
6.2.4	Conclusie	34
7	CONCLUSIE	36
7.1	Bescherming soorten	36
7.1.1	Vleermuizen	36
7.1.2	Rekening houden met vogels	37
7.2	Bescherming gebieden	37

7.3	Bescherming houtopstanden	37
7.4	Gelders Natuurnetwerk/ GO	37
7.5	Zorgplicht en zorgvuldig handelen.....	38
7.6	Geldigheid onderzoek	38
LITERATUURLIJST.....		39
BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER NATUURWETGEVING		40
BIJLAGE 2 OVERZICHTSTEKENINGEN.....		46

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Overbetuwe is voornemens om in het kader van het project 'Spoorkruisingen Elst Noord' twee gelijkvloerse spoorkruisingen in Elst om te vormen tot ongelijkvloerse kruisingen. Het project omvat primair de spoorkruisingen Rijksweg Noord en de 1^e Weteringsewal (Figuur 1 & Figuur 2). Daarnaast wil de gemeente de toeleidende wegen van deze spoorkruisingen voor alle gebruikers duurzaam, veilig en met voldoende capaciteit herinrichten.

In verband met de geplande ontwikkelingen is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling kan worden gerealiseerd binnen de kaders van de natuurbescherming.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

Figuur 1. Ligging van het plangebied in roze kader te Elst in gemeente Overbetuwe. Bron: ESRI, 2018

*Figuur 2. Kader van het plangebied met de wegens en nieuwe ontsluitingsweg.
Bron: Google Maps, 2017*

2

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING

2.1 Huidige situatie

Het plangebied omvat de Rijksweg Noord die in noord-zuidelijke richting is gelegen. Aan de noordkant van het plangebied ligt haaks op deze weg de 1^e Weteringsewal, die het spoor kruist en de Rijksweg Noord (Figuur 3). Zuidelijk van de 1^e Weteringsewal ligt de Linge, die onder het spoor en de Rijksweg Noord stroomt. Langs de 1^e Weteringsewal staan bomenrijen en is verlichting aanwezig. Vlakbij het spoor staat een transformatorhuisje (Figuur 4).

De Rijksweg Noord is een doorgaande tweebaansweg met aan weerszijde een fietspad en beukenhagen en/ of bomenrijen. Langs de fietspaden zijn bermen met sloten gesitueerd. Buiten de bebouwde kern staan verspreidt enkele boerderijen langs de weg. Tussen het spoor en de Rijksweg Noord zijn woningen gelegen, ten oosten en westen landbouwgronden bestaande uit gras- en akkerland. Langs beide wegen zijn bomenrijen aanwezig welke op verschillende plekken onderbroken zijn.

De Rijksweg Noord ligt voor circa 700 meter vrijwel evenwijdig aan het spoor waarna deze in de bebouwde kern van Elst het spoor kruist (Figuur 4). Bij de kruising wordt de nieuwe ontsluitingsweg gerealiseerd (§2.2). Ter hoogte van de spoorkruising ligt aan de oostzijde een geluidswal die een scheiding vormt tussen woningen en het spoor/ Rijksweg Noord (Figuur 5).

Figuur 3. De spoorwegkruising bij de 1e Weteringsewal met aan de zuidzijde de Linge.

Figuur 4. Het transformatorhuisje, met daaronder de weide bij de Rijksweg Noord die wordt gebruikt voor de ovatonde. Daaronder de Rijksweg Noord met de waterloop ter hoogte van de Ceintuurbaan en een oud nest. De onderste rij de locatie waar de nieuwe doorgang wordt gerealiseerd, achter de bomenrij in de tuin.

Figuur 5. De kruising van het spoor met de Rijksweg Noord met de tuin waar de hoek bij het spoor zal worden gebruikt en de geluidswal met aanwezige begroeiing.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

Ter plaatse van de spoorwegkruising bij de 1^e Weteringsewal aan de noordzijde van het plangebied (Figuur 3), zal een viaduct worden gerealiseerd over het spoor voor gemotoriseerd verkeer en op het talud een apart fietspad voor het fietsverkeer. Daarbij wordt een klein deel van de waterloop langs het spoor gedempt en worden de bomen ter plaatse van het geplande viaduct gekapt. Deze bomen zijn gesitueerd op plekken waar de rijbanen komen te liggen en de taludzijde van het viaduct komt. Ook zullen de bomen tussen de westelijke toerit van het viaduct en de Rijksweg Noord worden gekapt. Er worden geen werkzaamheden verricht aan bestaande bebouwing als woningen of het transformatorhuisje bij het spoor. De aanwezige lantaarnpalen zullen zoveel mogelijk blijven behouden of, indien nodig, worden verplaatst.

De kruising 1^e Weteringsewal / Rijksweg Noord wordt aangepast. Er zal een voorrangspointje worden geplaatst (ovatonde) waarbij een gedeelte van de weide wordt gebruikt. De waterloop wordt verlegd tot naast het fietspad. Bomen in de westelijke hoek 1^e Weteringsewal en Rijksweg Noord blijven grotendeels behouden, een enkeling kan mogelijk worden gekapt.

Zuidelijk gezien zullen ten behoeve van de reconstructie van de Rijksweg Noord enkele waterlopen worden verlegd, delen worden gedempt en duikers worden geplaatst. Ook worden bomen langs de Rijksweg Noord gekapt. In het noordelijk deel blijven de bomen

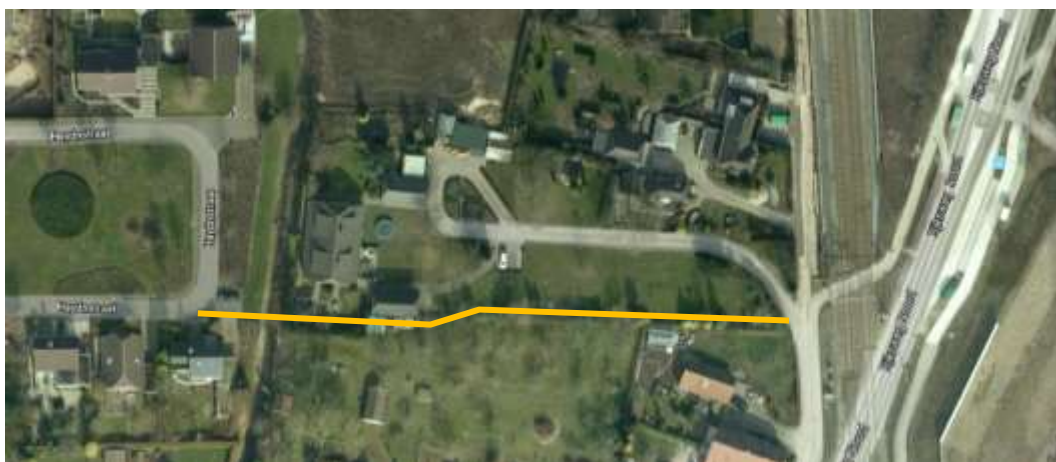
grotendeels behouden, in het zuidelijk gedeelte bij de spoorwegkruising worden de bomen veelal gekapt en opnieuw aangeplant (Bijlage 2).

Bij de kruising Ceintuurbaan en Rijksweg Noord wordt meer ruimte gerealiseerd voor een veilige oversteek voor fietsers. Verderop in de Ceintuurbaan wordt een fietsoversteek gerealiseerd ter hoogte van de Regenboog.

De spoorkruising Spoor/ Rijksweg Noord wordt ook gereconstrueerd. Daarbij wordt de groenstrook aan de oostzijde gebruikt voor het verleggen van de weg waarbij de geluidswal met de bomen en struiken wordt verwijderd. De zone wordt na de werkzaamheden ingericht als groen. De hoek van het perceel Rijksweg Noord 68 wordt daarbij gebruikt waardoor aanwezige bomen worden gekapt. De woning blijft behouden.

De parallelweg ter hoogte van de spoorwegkruising ter ontsluiting van de woningen Rijksweg Noord 85 en 87 wordt opgeheven. In plaats daarvan komt er een nieuwe ontsluitingsweg vanaf de Haydenstraat ter hoogte van nummer 46 richting het spoor (Figuur 6). Er komt daarbij geen directe verbinding tussen deze ontsluitingsweg en de Rijksweg Noord. Bij de percelen worden drie nieuwe woningen gerealiseerd.

Een overzicht van het plangebied met de geplande werkzaamheden is weergegeven in een overzichtstekening (Bijlage 2).

Figuur 6. Globale ligging nieuwe ontsluitingsweg. Bron: Google Maps 2018 o.b.v. informatie Gemeente Overbetuwe, 2018

3

NATUURWETGEVING EN -BELEID

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag en alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid is het Rijk (Ministerie van Economische Zaken) het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime andere soorten. Provincie Gelderland heeft vrijstelling van ontheffing gegeven voor een aantal soorten bij specifieke activiteiten. Daarnaast zijn landelijk van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan is het verplicht om te toetsen of deze leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer er sprake is van een overtreding dient er onderzocht te worden of er een vrijstelling geldt. Indien dit niet mogelijk blijkt, is het nodig om na te gaan of een ontheffing kan worden verkregen. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De bescherming van soorten is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedenbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op

grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

Nabij het plangebied liggen geen Natura 2000-gebieden. Op circa 4,9 kilometer afstand van het plangebied ligt ten zuiden van Bommel het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied genaamd Rijntakken. Gezien de voorgenomen werkzaamheden en de afstand tot Natura 2000-gebieden, worden er geen negatieve effecten verwacht die invloed hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied.

Stikstofdepositie

Het plangebied ligt buiten de straal van 3 kilometer vanaf Natura 2000-gebieden zoals beschreven in de Wet natuurbescherming. Binnen de straal van 3 kilometer dient te worden onderzocht of er ten gevolge van het project significante effecten optreden in stikstofgevoelige habitattypen of stikstofgevoelige leefgebieden van soorten. Een AERIUS-berekening om inzichtelijk te maken wat de effecten van de geplande werkzaamheden zijn op de stikstofdepositie in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden is derhalve niet noodzakelijk. Vanwege de afstand tot de Natura 2000-gebieden is de verwachting dat er geen significante effecten zullen optreden in de stikstofdepositie ten gevolge van de activiteiten in zowel de aanleg- als de gebruiksfase.

Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming voor beschermde gebieden wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het omhakken of rooien van bossen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwde kom Boswet' bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de 'bebouwde kom Verkeerswet'. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom indien kap plaatsvindt in een houtopstand. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht.

Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om: houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom:

- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten er meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan een ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of er hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar uitgevoerd worden.

Gevolgen plangebied

Langs de Rijksweg Noord worden meerdere bomen gekapt, die onderdeel zijn van een bomenrij van meer dan 20 bomen. Deze kap valt daarmee onder de bescherming van houtopstanden waardoor een meldings- en herplantplicht nodig is. Deze herplant vindt ook plaats binnen het plangebied, langs de Rijksweg Noord. De bomen worden in het plantseizoen van 2020/ 2021 geplant. Een enkele uitzondering hierop betreft een aantal bomen direct naast de toeritten van de onderdoorgang.

Voor te kappen bomen in GO gebied geldt een extra compensatie, dit op basis van de ontwikkeltijd van de te kappen bomen. Dit wordt verder uitgewerkt in de Toetsing Natuurbeleid (Hoofdstuk 6).

Er worden geen bomen gekapt die op de 'Lijst van monumentale of waardevolle bomen' staan waardoor een omgevingsvergunning niet noodzakelijk is (Gemeente Overbetuwe, 2018).

3.5 Natuurnetwerk Nederland/ Gelders natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Provincies hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo hanteert Gelderland de benaming Gelders natuurnetwerk (GNN).

Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van de GNN geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op de GNN denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren.

Gevolgen plangebied

Door het realiseren van een ovatonde aan de noordkant van het plangebied worden werkzaamheden verricht in het GNN-gebied. De natuurbestemming worden omgezet naar verkeer, waardoor een bestemmingswijzing optreedt en een nader toetsing noodzakelijk is. In hoofdstuk 6 wordt hier nader op ingegaan.

4

METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie;

- Uit de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer), en veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.
- Daarnaast is de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. De NDFF is de meest complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over de verspreiding van alle in Nederland levende planten- en diersoorten. De NDFF is gevuld met gegevens uit databanken van verschillende organisaties die deze gegevens op professionele wijze verzamelen (zoals Sovon Vogelonderzoek Nederland, de Zoogdiervereniging, RAVON en de Vlinderstichting). Ook de gegevens van verschillende gemeenten, waterschappen, provincies en terreinbeherende organisaties zijn hierin toegevoegd. Steeds meer partijen sluiten zich bij de NDFF aan. De databank wordt dagelijks aangevuld met recente waarnemingen die via invoerportalen binnen komen. De NDFF bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van een veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door Jessica Marchal uitgevoerd ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Dit betrof op dinsdag 23 januari 2018 bij gunstige weersomstandigheden. Het was circa 10°C, bewolkt en windkracht van 2 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten ook genoteerd. Bij de rapportage is gebruik gemaakt van de resultaten op basis het eerder uitgevoerde veldbezoek dat is uitgevoerd bij het opstellen van de quickscan, namelijk door Jessica Marchal en Yann Horstink op vrijdag 7 april bij circa 12°C, bewolkt en windkracht van 2 tot 3 Bft.

Kader – ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5

BESCHERMDE SOORTEN

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Planten en (korst)mossen

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek in april 2017 zijn algemene plantensoorten als speenkruid, fluitenkruid, verschillende grassoorten, smalle weegbree, grote brandnetel, madelief, raapzaad en pinksterbloem aangetroffen. Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, ook niet tijdens het veldbezoek in januari 2018. Derhalve is een deskundigenbeoordeling van de potentiële aanwezigheid van beschermde planten in het plangebied uitgevoerd op basis van een biotoopanalyse. Gelet is op de aanwezige terreintypen en het beheer van het groen en de bermen. Ook de functie van het plangebied in stedelijk gebied met doorgaande wegen en fietspaden is meegenomen. Op basis van aanwezige groeiplaatsfactoren (hoge voedselrijkdom) en bekende verspreiding kunne beschermde flora worden uitgesloten in het plangebied.

Onder de Wet natuurbescherming zijn ook diverse soorten (korst)mossen beschermd. Geen van deze soorten worden echter in het plangebied verwacht, de soorten komen nagenoeg uitsluitend voor in natuurgebieden.

Effecten en ontheffing

Binnen het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, dan wel te verwachten. Met de voorgenomen ontwikkelingen is dan ook geen negatieve effecten van negatieve effecten op beschermde plantensoorten.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. Het plangebied biedt geschikt habitat voor gewone en ruige

dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis. Bekend is dat de vleermuissoort gewone dwergvleermuis in de omgeving van het plangebied voorkomt. Mogelijk maken de vleermuissoorten gebruik van de beschutting die bomenrijen langs de 1^e Weteringsewal en de Rijksweg Noord bieden. Ook de Linge biedt geschikt habitat om te foerageren of als vliegroute.

Verblijfplaats

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Watervleermuis is voornamelijk boom bewonend en ruige dwergvleermuis bewoont zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn gebouwbewonende soorten, watervleermuizen en rosse vleermuis zijn hoofdzakelijk boombewonende vleermuissoorten. Ruige dwergvleermuis is een soort die in zowel bomen als gebouwen kan verblijven. In de bomen rond het geplande viaduct, langs de Rijksweg Noord en bij de geplande ontsluitingsweg zijn geen geschikte holten of spleten aangetroffen die kunnen dienen als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Ten behoeve van de werkzaamheden zal geen bebouwing worden gesloopt. De spoorbrug is van onderaf gecontroleerd op kieren en spleten waar vleermuizen in en tussen kunnen kruipen. Deze zijn niet aangetroffen. Het transformatorhuisje aan de 1^e Weteringsewal, dat geschikt lijkt voor gebouwbewonende vleermuizen, zal blijven behouden. Momenteel is begroeiing aanwezig rond het huisje al is voornamelijk de voorzijde vrij van begroeiing en geschikt als aanvliegroute.

Foerageergebied en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen zoals houtsingels, bomenrijen of waterlopen als vliegroute om zich langs te verplaatsen. Bomenrijen kunnen daarnaast een geleidende functie hebben over wegen of spoorwegen; zogenaamde hop-overs. De bomenrijen langs de 1^e Weteringsewal en de Rijksweg Noord vormen geschikte vliegroutes voor vleermuizen. Bekend is dat de gewone dwergvleermuis in de omgeving van het plangebied voorkomt (NDFF) waardoor het mogelijk is dat de soort van de bomenrijen en de waterloop Linge gebruik maakt. Mogelijk doen ook andere soorten dit. Bijvoorbeeld de watervleermuis maakt gebruik van waterlopen om te foerageren en zich te verplaatsen. De soort is gevoelig voor licht verstoring. Daarnaast kunnen de tuinen, waar de ontsluitingsweg met de Haydnstraat is gepland, door vleermuizen als gewone dwergvleermuis of laatvlieger worden gebruikt om te foerageren.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Viaduct

Het transformatiehuisje dat in het plangebied aanwezig is, lijkt geschikt als potentiële verblijfplaats van gebouwbewonende vleermuissoorten. Het huisje blijft behouden en blijft in verbinding met groenstructuren. Indien er rekening wordt gehouden met een vrije aanvliegroute, kunnen negatieve effecten op eventuele verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten in het plangebied worden uitgesloten.

De bomenrijen in het plangebied en de waterloop Linge vormen door de lijnvormige structuren geschikte vliegroutes en foerageergebieden. Echter is er voldoende geschikt foerageergebied beschikbaar in de directe omgeving van het te realiseren viaduct; bijvoorbeeld bomenrijen langs Kerkstraat, waterlopen in omliggend agrarisch gebied en

bebouwde omgeving van Elst waardoor er geen sprake is van een essentieel foerageergebied.

De bomenrijen kunnen met name door de vleermuissoort gewone dwergvleermuis worden gebruikt als vliegroute. In de huidige situatie is bij de spoorwegovergang reeds een afstand van circa 140 meter aanwezig tussen de bomenrijen waardoor een hop-over is ontstaan. Deze afstand, ter hoogte van de spoorweg, zal door de werkzaamheden niet toenemen. Verlichting is een belangrijk onderdeel bij vliegroutes, waar op voorhand rekening mee moet worden gehouden (zie alinea verlichting). Nieuw te plaatsen verlichting moet vleermuisvriendelijk zijn om verstoring te voorkomen.

De Linge blijft een geschikte vliegroute en foerageergebied voor vleermuissoorten als gewone dwergvleermuis voor, tijdens en na afronding van de werkzaamheden. Daarbij is in de huidige situatie ook een gevaarlijk oversteekpunt aanwezig voor vleermuizen ter hoogte van het spoor. Doordat de ruimte tussen het wateroppervlakte en de onderkant van de spoorbrug over de Linge beperkt is, kunnen vleermuizen als gewone dwergvleermuis gemakkelijk het spoor overvliegen. Een passerende trein, bijvoorbeeld in de schemering of na zonsondergang kan gevolgen hebben voor deze vleermuizen. Met het realiseren van het viaduct wordt een geleidelijke overgang van de bomenrij langs de 1^e Weteringsewal, over het spoor en aansluitend op de bomen bij de Rijksweg Noord gerealiseerd. Op deze wijze geleid het viaduct de vleermuizen over het spoor. Rekening moet worden gehouden met verlichting om op voorhand negatieve effecten te voorkomen (zie alinea verlichting).

Meer westelijk langs de 1e Weteringsewal worden bomen gekapt, ter hoogte van de toerit tot het viaduct. Echter zal ten minste één bomenrij blijven behouden om een mogelijke vliegroute niet te verstoren. Dit is in overeenstemming met de situatie aan de meest westelijke zijde van de 1e Weteringsewal waar slechts aan één zijde van de weg een bomenrij aanwezig is en brede onderbrekingen aanwezig zijn. Ter plaatse van de toerit worden enkele bomen aan beide zijde van de weg gekapt. Echter zal deze afstand niet meer bedragen dan 100 meter waardoor het voor vleermuizen mogelijk is deze afstand te overbruggen, mocht er sprake zijn van een vliegroute.

Rijksweg Noord

De bomenrijen in het plangebied evenwijdig aan de Rijksweg Noord zijn gesitueerd evenwijdig aan het fietspad, veelal grenzend aan de waterloop. Door het lijnvormig element kunnen de bomen worden gebruikt als vliegroute voor vleermuizen die verblijven in de bebouwing van Elst. Met de geplande werkzaamheden rond de Rijksweg Noord zullen bomen worden gekapt en meerdere bomen weer worden herplant. Tussen de 1^e Weteringsewal en de Ceintuurbaan wordt de kap uitgevoerd door om en om bomen te kappen zodat het lijnvormige element behouden blijft en een beperkte onderlinge afstand (onderbreking) aanwezig is. Ook worden veel bomen geplant, waaronder op plaatsen waar in de huidige situatie nog geen bomen aanwezig zijn, als aan de oostkant van de Rijksweg Noord (Bijlage 2).

Tussen de Ceintuurbaan en de spoorwegovergang worden meerdere bomen gekapt, met name aan de oostzijde van de weg. Echter wordt niet alles verwijderd en blijven bomen behouden waardoor de te overbruggen afstand minder bedraagt dan 80 meter, wat voor

vleermuizen overbrugbaar is. Op deze wijze wordt een eventuele vliegroute niet verstoord. Daarnaast worden nieuwe bomen geplant zodat de bomenrij meer een aaneengesloten geheel vormt (Bijlage 2). Negatieve effecten van de kap op een eventuele vliegroute van vleermuizen worden met deze werkwijze voorkomen.

Geluidswal

Het groen in de tuinen en op de geluidswal in de bebouwde kern van Elst kan door vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger worden gebruikt om te foerageren. Het verwijderen van bomen en struiken ten behoeve van de nieuwe ontsluitingsweg bij de Haydnstraat zorgt er niet voor dat een essentieel foerageergebied of een essentiële vliegroute verdwijnt. Er is voldoende alternatief foerageergebied en de bomen vormen geen belangrijke verbindingfunctie tussen gebieden. Daarnaast wordt het gebied rond de spoorwegkruising groen ingericht zodat deze weer geschikt worden om te foerageren.

Doordat zowel langs 1^e Weteringsewal als de Rijksweg Noord bomen blijven behouden, wordt voorkomen dat negatieve effecten optreden ten gevolge van een mogelijke vliegroute voor vleermuizen. Daarnaast worden ter compensatie bomen geplant. Hierdoor is nader onderzoek naar vleermuizen niet noodzakelijk, evenals het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming.

Bij voorkeur wordt de bomenrij in de periode november – februari gekapt in de inactieve periode van vleermuizen. Noodzakelijk daarbij is dat de vleermuizen gebruik kunnen blijven maken van de Linge zodat geschikt foerageergebied en vliegroute aanwezig is. Deze is ook voor andere soorten als de watervleermuis, die gevoelig is voor licht, van belang.

Verlichting

Het plaatsen van verlichting kan een verstorend effect hebben op vleermuizen. Ter plaatse van het viaduct wordt verlichting geplaatst, langs de Rijksweg Noord wordt verlichting mogelijk verplaatst. Beschijning van (groene) elementen waar vleermuizen gebruik van maken, zoals bomenrijen of de Linge kan een verstorend effect geven op foeragerende vleermuizen. Bij waterlopen is met name de watervleermuis erg gevoelig voor licht verstoring. In de huidige situatie is langs alle wegen verlichting aanwezig, echter kan extra verlichting of het verkeerd plaatsen van verlichting zorgen voor verstoring. Bij het plaatsen van verlichting zowel op het viaduct als langs de Rijksweg Noord dient rekening te worden gehouden met de volgende maatregelen:

- niet uitstralende armaturen (zie kader Verlichting);
- plaatsen van afschermende beplanting;
- voorkom verlichting van boomkronen;
- tijdelijke verlichting (slechts een deel van de nacht aan);

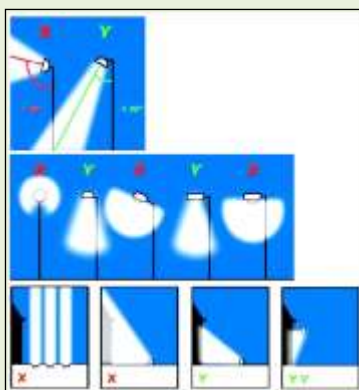
Bij het plaatsen van verlichting langs het nieuwe fietspad bij het viaduct moet vleermuisvriendelijke verlichting worden toegepast. Dit betreft amberkleurige LED-verlichting. De wijze van toepassing van verlichting moet worden opgenomen in het verlichtingsplan.

Kader - Verlichting

Een aantal nachtactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals watervleermuis, en er zijn soorten die (in beperkte mate) rond lantaarnpalen jagen, zoals rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foerageergebied afzien.

Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur (zie voorbeeld);
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Voorbeelden om lichtverstrooiing te voorkomen. Bron: Eelerwoude

Door het uiteindelijke verlichtingsplan voor te leggen aan een ecologisch deskundige kunnen negatieve effecten op vleermuizen worden voorkomen. Indien dit kan worden gegarandeerd, is nader onderzoek naar vleermuizen niet nodig en is een ontheffing in het kader van de bescherming van soorten in de Wet natuurbescherming niet noodzakelijk. Indien negatieve effecten van verlichting op voorhand niet kunnen worden voorkomen, is nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk. Echter wordt verwacht dat met goede verlichting op de juiste wijze en rekening houdend met het transformatorhuisje nader onderzoek naar vleermuizen niet nodig is.

Conclusie: De bomenkap wordt bij voorkeur in de periode november – februari uitgevoerd in de inactieve periode van vleermuizen. Het uiteindelijke verlichtingsplan dient te worden voorgelegd aan een ecologisch deskundige. Indien negatieve effecten van verlichting op vleermuizen op voorhand kan worden uitgesloten, is nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing voor vleermuizen niet noodzakelijk.

5.2.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Het plangebied en de nabije omgeving maken onderdeel uit van het leefgebied van grondgebonden zoogdieren waaronder egel, konijn, haas, ree, vos, algemene (spits) muizensoorten en mogelijk kleine marterachtigen. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast is het waarschijnlijk dat aantal van deze soorten het plangebied gebruiken als migratieroute. Deze soorten zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming en behoren tot het beschermingsregime andere soorten. In de provincie Gelderland is voor deze soorten bij een ruimtelijke inrichting een vrijstelling opgesteld.

Verblijfflocaties van andere beschermde soorten zoals eekhoorn en steenmarter worden niet in het plangebied verwacht. Voor de steenmarter ontbreken geschikte verblijfplaatsmogelijkheden in het plangebied, in de aanwezige bomen zijn geen nesten van de eekhoorn aangetroffen.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een tijdelijk beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime andere soorten. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling opgesteld.

Voor de soorten met een bescherming als eekhoorn en steenmarter geldt dat negatieve effecten zijn uit te sluiten. Verblijfplaatsen en essentieel leefgebied zijn ter plaatse van de werkzaamheden niet aangetroffen en worden niet verwacht. Mogelijk maakt het plangebied wel onderdeel uit van het leefgebied van de betreffende soorten, echter is geen sprake van een essentiële functie voor de soorten. De aanwezige waterlopen en het grotendeel van de bomen in het gebied blijven behouden. Een negatief effect op beschermde grondgebonden zoogdieren is daarom uitgesloten.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid kan gemaakt worden tussen broedvogels en vogels met jaarrond beschermde nesten. Vogels met jaarrond beschermde nesten, komen elk jaar terug bij hun nest. Dit nest mag dus ook niet buiten het broedseizoen worden verwijderd.

Broedvogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied behoren tot de algemene broedvogels van bossen, struwelen en parken. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruik maken van het plangebied; ekster, kauw, spreeuw, merel, houtduif en koolmezen. Waarschijnlijk maken deze en andere vogels gebruik van het groen in het plangebied, als bomen en struiken om te broeden. Er is een oud nest aangetroffen in een

boom ter hoogte van Rijksweg Noord 93. Het nest is vermoedelijk van een zangvogel. Gebruik van het nest door een roofvogel of uil kan op basis van de grootte, vorm en locatie van het nest worden uitgesloten.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Verblijfplaatsen van vogelsoorten die jaarrond van een vaste rust- en verblijfplaats gebruik maken zijn niet aangetroffen binnen het plangebied. In de bomen in het plangebied ontbreken nesten van roofvogels. Ter hoogte van de spoorkruising en de boomgaard is geschikt foerageergebied aanwezig voor steenuilen. Er zijn geen geschikte holen in de bomen aangetroffen waar steenuilen gebruik van kunnen maken. Ook ontbreken kasten waar uilen gebruik van kunnen maken. Er is in de directe omgeving voldoende geschikt alternatief foerageergebied aanwezig. Ook wordt met de herinrichting geschikt foerageergebied gecreëerd.

De bewoner van woning Rijksweg Noord 83A, waar de ontsluitingsweg wordt gerealiseerd, gaf aan dat een uil in de tuin heeft gebroed maar dit jaren is geleden. Welke uilensoort is geweest is onbekend. De bomen waar de uil gebruik van kan maken/ heeft gemaakt betreffen hoge naaldbomen. Deze blijven behouden. In de bomen welke worden gekapt ten behoeve van de ontsluitingsweg zijn geen roestplekken, waar overdag wordt beschut wordt gerust, aangetroffen. De tuinen blijven ook na de ingreep geschikt als leefgebied. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfflocaties van uilen kunnen daarmee worden uitgesloten.

De jaarrond beschermde huismus en gierzwaluw maken voor nesten gebruik van bebouwing. In het plangebied wordt geen bebouwing gesloopt of verwijderd. Negatieve effecten op nestlocaties van huismussen en gierzwaluwen kunnen daarmee worden uitgesloten.

Effecten en ontheffing

Broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Deze verbodsbepalingen worden kunnen in veel situaties worden voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ook tijdens de genoemde termijn, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen van andere vogelsoorten als roofvogels en uilen kunnen worden uitgesloten. In het plangebied wordt geen bebouwing gesloopt of verwijderd zodat negatieve effecten op jaarrond beschermde nestlocaties kunnen worden uitgesloten.

Ter hoogte van de spoorkruising is geschikt foerageergebied aanwezig voor steenuilen. Doordat er voldoende geschikt foerageergebied tijdens de werkzaamheden aanwezig is kunnen negatieve effecten op steenuilen worden uitgesloten. Na de werkzaamheden is het gebied opnieuw geschikt voor steenuilen om te foerageren en is dit zelf vergroot.

Ook de tuinen rond Rijksweg Noord 83A blijven na het realiseren van de ontsluitingsweg geschikt voor uilen om te rusten, nestelen en foerageren waardoor negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

Conclusie: bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor vogels niet noodzakelijk.

5.4 Reptielen

Voorkomen en functie

Beschermde reptielen als ringslang en zandhagedis zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen als ringslang in en rondom het plangebied.

Effecten en ontheffing

Beschermde reptielen worden niet verwacht in het plangebied. Negatieve effecten op reptielen zijn dan ook niet aanwezig. Een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen niet noodzakelijk.

5.5 Amfibieën

Voorkomen en functie

Een aantal soorten, zoals bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, kunnen waterlopen in het plangebied gebruiken als habitat. Deze soorten zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming en behoren tot het beschermingsregime andere soorten. In de provincie Gelderland is voor deze soorten bij een ruimtelijke inrichting een vrijstelling opgesteld.

Beschermde amfibieënsoorten van de Habitatrichtlijn en overige nationale soorten worden niet verwacht in het plangebied vanwege het ongeschikte habitat voor deze soorten. Zo ontbreekt goed vergraafbare bodem en geïsoleerde waterplassen waar rugstreeppadden gebruik van kunnen maken. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde amfibieën van rondom het plangebied.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting tijdelijk leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime andere soorten. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling opgesteld.

In het kader van de zorgplicht is het aan te bevelen om eventuele werkzaamheden aan de oever en watergang uit te voeren wanneer eventuele larven zijn volgroeid, vanaf augustus, en voordat volwassen exemplaren zich ingraven voor de winterslaap, voor november.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk.

5.6 Vissen

Voorkomen en functie

De waterlopen bij de 1^e Weteringsewal en de Linge, binnen de grenzen van het plangebied, zijn steekproefsgewijs bemonsterd met een schepnet op aanwezigheid van (beschermde) vissen (Figuur 7). Er zijn driedoornige stekelbaars en marmergrondel aangetroffen. Beide betreffen dit algemene vissoorten in de Linge. Beschermde vissoorten als grote modderkruiper komen voor in de Linge, echter is de planlocatie door het ontbreken van geschikt habitat ongeschikt. Dit geldt ook voor de waterlopen langs de Rijksweg Noord die worden verplaatst of deels gedempt: de waterlopen zijn vrij ondiep en een goed ontwikkelde watervegetatie ontbreekt voor grote modderkruiper. Daarnaast zijn er geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde vissoorten in waterlopen in het plangebied of de directe omgeving.

Figuur 7. De gedeelten van de waterlopen welke steekproefsgewijs zijn bemonsterd met een schepnet zijn aangegeven met gele lijnen. Bron: Google Maps, 2017

Effecten en ontheffing

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde vissen aangetroffen. Op basis van de kenmerkend van de waterlopen in het plangebied en beschikbare verspreidingsgegevens worden beschermde vissen ook niet verwacht. Een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde vissen niet noodzakelijk. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht.

5.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) worden beschermde soorten als gevlekte witsnuitlibel, nauwe korfslak en platte schijfhoorn niet verwacht. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit heideterreinen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden in en rondom het plangebied.

Effecten en ontheffing

In het plangebied kunnen beschermde ongewervelden worden uitgesloten. Er worden dan ook geen effecten op beschermde ongewervelden verwacht. Een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

6

NATUURBELEID

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Voorheen werd dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd. De provincie Gelderland maakt onderscheid in het Gelders natuurnetwerk (GNN) genoemd, (voormalig EHS) en de Groene ontwikkelingszone (GO). Gebieden in het GNN hebben een natuurbestemming of liggen binnen de zoekzone nieuwe natuur. De Groene Ontwikkelingszone (GO) bestaat uit terreinen met een andere bestemming. In het GNN zijn nieuwe functies in principe niet toegestaan. In de GO geldt een dubbeldoelstelling, er is ruimte voor (economische) ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk.

In de Omgevingsverordening Gelderland (vastgesteld op 01-01-2018) wordt aangegeven dat ontwikkelingen in het GNN en GO moeten worden getoetst aan effecten op de kernkwaliteiten. Dit zijn de wezenlijke ecologische en landschappelijke kenmerken en waarden die de provincie heeft vastgesteld.

Voor ontwikkelingen binnen de GO wordt onderscheid gemaakt tussen grootschalige en kleinschalige ontwikkelingen. Onderhavig project, Rijksweg Noord te Elst, maakt onderdeel uit van een grootschalige ontwikkeling waardoor deze toetsingscriteria gelden als voor het GNN.

Voor gronden in het GNN en voor grootschalige ontwikkelingen in gebieden van de GO geldt het 'nee, tenzij'- principe. Dit houdt in dat er geen nieuwe functies mogelijk zijn, tenzij:

- a) er sprake is van groot openbaar belang;
- b) er geen alternatieven mogelijk zijn;
- c) negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte, samenhang en kwaliteit, zoveel mogelijk worden beperkt;
- d) de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang, gelijkwaardig worden gecompenseerd.

Indien een voorgenomen ingreep de 'nee tenzij'- afweging met positief gevolg doorloopt, kan de ingreep plaatsvinden, mits eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en restschade wordt gecompenseerd.

Voor en kleinschalige ontwikkelingen op gronden binnen de GO zijn andere regels van toepassing. Doordat bij dit project wordt uitgegaan van een grootschalige ontwikkeling wordt hier verder niet op in gegaan.

De regels voor het doorlopen van de 'nee tenzij'- afweging zijn verwoord in de Spelregels EHS uitgegeven door de ministeries van LNV en VROM in 2007 en in de provinciale ruimtelijke verordening. Doordat Gelderland de benaming GNN aanhoudt in plaats van EHS zal verder worden gesproken van het GNN. In de provincie Gelderland heeft het GNN/ GO met de Omgevingsvisie in 2014 geïntroduceerd, deze en de Omgevingsverordening worden jaarlijks geactualiseerd. Jaarlijks wordt deze geactualiseerd. Deze laatste actualisatie is van januari 2018.

Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor het GNN is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurlijke landschappen door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere waarden en kenmerken.

Voorwaarden 'nee, tenzij'

- a) Met het realiseren van het viaduct is sprake van groot openbaar belang. Het kruisen van de spoorweg wordt door het viaduct veiliger. Daarnaast wordt het invoegen van het verkeer vanaf de 1^e Weteringsewal tot de Rijksweg Noord veiliger door de ovatonde, en ter hoogte van de Ceintuurbaan voor fietsers door de fietsdoorsteek. De kruising wordt overzichtelijker en gemotoriseerd verkeer is door middel de ovatonde gedwongen de snelheid te minderen. Dit leidt tot een verhoging van de openbare verkeersveiligheid ter plaatse.
- b) Het realiseren van alternatieven is voor het project Rijksweg Noord niet mogelijk. Door deskundige is uitgewerkt dat de ovatonde het meest optimale resultaat behaalt. Een andere oplossing zou niet hetzelfde resultaat van veiligheid en overzicht bereiken.
- c) Effecten op de kernkwaliteiten worden in dit hoofdstuk getoetst en toegelicht.
- d) Of er sprake is van overblijvende negatieve effecten wordt inzichtelijk na de toetsing.

Indien de natuur- en landschapswaarden van de GNN worden aangetast, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen waarmee de schade zoveel mogelijk wordt beperkt. Per saldo zal op planniveau of gebiedsniveau geen verlies mogen optreden van kwaliteit en samenhang. Indien er wel schade wordt veroorzaakt of er vindt vermindering van areaal plaats, dient compensatie plaats te vinden.

Ligging in GGN/ GO gebied

Ter plaatse van de kruising 1^e Weteringsewal/ Rijksweg Noord is GNN-gebied gelegen (Figuur 8). Voor het realiseren van het viaduct hoeft geen bestemmingswijziging van GNN van plaats te vinden.

Figuur 8. Impressie Rijksweg Noord ten opzichte van GNN-gebied. Bron: Provincie Gelderland – Kaarten Natuur, 2018

Rondom het GNN is gebied gelegen dat onderdeel is van het GO. Bij het verleggen van de waterloop valt een gedeelte van de werkzaamheden in GO gebied. Ook vindt de aanleg van het viaduct plaats in GO-gebied (Figuur 9).

Figuur 9. Impressie locatie viaduct (geel) en realisatie ovatonde (rood) ten opzichte van GO-gebied (groen gearceerd). Bron: Provincie Gelderland – Kaarten - Natuur.

Het vellen van een houtopstand

Conform de Provinciale Verordening dienen houtopstanden gelegen in gronden van de GO extra te worden gecompenseerd. De compensatie dient onder andere te worden gerealiseerd in of grenzend aan de GO nabij het aangetaste gebied. Aan de hand van de omvang wordt bepaald of een toeslag nodig is. Indien fysieke compensatie aantoonbaar niet of nauwelijks mogelijk is, kan worden volstaan met een financiële compensatie.

Voor de extra compensatie zijn in de Verordening de volgende uitgangspunten opgenomen:

Indien in het kader van een ontwikkeling in de GO wordt overgegaan tot het vellen van een houtopstand als bedoeld in de Boswet, moet worden voorzien in een extra compensatie voor het areaal bos dat verloren gaat. Hierbij wordt voor bos met een ontwikkeltijd tot 25 jaar een toeslag van 1/3 geëist en, voor bos met een ontwikkeltijd van 25 tot 100 jaar een toeslag van 2/3. Voor bos met een ontwikkeltijd van meer dan 100 jaar geldt dat - bovenop de toeslag van 2/3 - een toeslag met behulp van maatwerk zal worden bepaald.

Doordat het plangebied is gelegen in GNN/GO gebied wordt een toetsing uitgevoerd. In deze toetsing wordt gericht op de ecologisch inhoudelijke toetsing en de centrale vraag; doet de voorgenomen ontwikkeling geen afbreuk aan de wezenlijke kenmerken en vastgestelde waarden en natuurdoelen? Daarnaast wordt ingegaan op het vellen van houtopstanden.

6.1 Natuurdoelen en –kwaliteit

Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken zullen de te beschermen en te behouden wezenlijke waarden en kenmerken per gebied moeten worden gespecificeerd. In het plangebied betreft het alleen de locatie waar de ovatonde en het viaduct worden gerealiseerd. De wezenlijke waarde en kenmerken zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. In de Spelregels EHS is aangegeven dat het bevoegd gezag de wezenlijke kenmerken en waarden moeten bepalen. Globaal zijn er wel enkele doelstellingen voor de totale EHS/ GNN aangegeven (Spelregels EHS):

- Het realiseren van een samenhangend netwerk van bestaande en nieuwe natuurgebieden;
- Het behoud, herstel en de ontwikkeling van ecosystemen, inclusief de bijbehorende soorten
- Het focussen op nationaal en/of internationaal belangrijke soorten;
- Het duurzaam behouden van ecosystemen: zorg dragen voor de randvoorwaarden voor behoud: de juiste bodem-, water- en beheercondities.

6.1.1 Wezenlijke waarden en kenmerken voor de omgeving

Gelderland

In de Omgevingsverordening Gelderland (vastgesteld op 1 januari 2018) wordt aangegeven dat ontwikkelingen in het GNN en de GO moeten worden getoetst aan effecten op de kernkwaliteiten. Dit zijn de wezenlijke ecologische en landschappelijke kenmerken en waarden die de provincie heeft toegekend aan de verschillende delen van het GNN.

Ten behoeve van de Omgevingsverordening heeft de provincie een overzichtelijk document opgesteld waarin voor verschillende deelgebieden in Gelderland de kernkwaliteiten zijn vastgelegd. Het plangebied valt binnen het deelgebied 58 Overbetuwe. Vanuit de toelichting in de Omgevingsverordening beschouwt de provincie een ruimtelijke ingreep waarvoor een bestemmingsplan moet worden aangepast als een significante aantasting van kernkwaliteiten en omgevingscondities wanneer deze kan leiden tot de volgende effecten:

- Een vermindering van areaal, samenhang en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die zijn aangewezen voor nieuwe natuur.
- Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingzones en tussen de verschillende leefgebieden in de verschillende leefgebieden in delen van het GNN.
- Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Wet natuurbescherming (voorheen Flora- en faunawet) bij ruimtelijke

ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Wet natuurbescherming.

- Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid).
- Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden.
- Een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van water met een natuurbestemming.
- Een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewatersituatie (verder) aantasten.
- Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting.
- Een toename van de verstoring door licht. Dat betekent dat het plaatsen van nieuwe lichtbronnen zoveel mogelijk voorkomen moet worden en de uitstraling naar de omgeving zo veel mogelijk moet worden beperkt.

Drie van de meest relevante kernkwaliteiten van deelgebied 58 Overbetuwe zijn:

- leefgebied das
- leefgebied kamsalamander
- zeer rijk leefgebied steenuil

In de effectbeoordeling zal specifiek worden ingegaan op de aspecten areaalverlies van natuur-, bos- en landschapselementen, vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren (versnippering/samenhang) en op verstoring en andere vormen van kwaliteitsverlies. Aantasting van leefgebied van wettelijk beschermde soorten is nader uitgewerkt in hoofdstuk 5 (toets onderdeel soorten Wet natuurbescherming). Daarnaast wordt het vellen van een houtopstand meegenomen.

6.2 Beschrijving en toetsing wezenlijke kenmerken en waarden

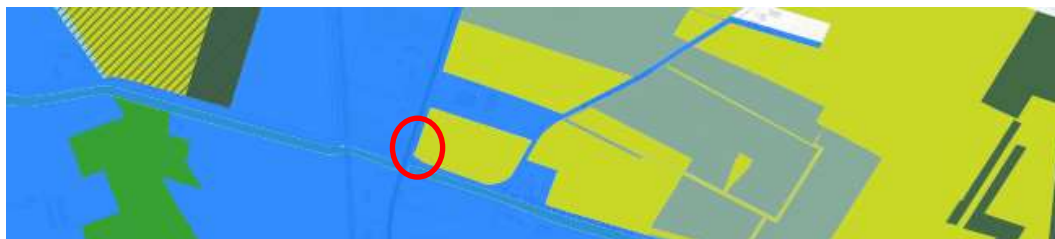
Uitgangspunt in de nota "Spelregels EHS" is dat geen nettoverlies aan waarden voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang mag plaatsvinden. Op basis van deze drie aspecten wordt een beschrijving gegeven van de huidige waarde van het plangebied en het effect van de ontwikkeling op deze waarde.

6.2.1 Areaal

In- en rondom de directe omgeving van het plangebied zijn de volgende natuurdoeltypen aanwezig:

Code	Natuurbeheertype – beheertypekaart
N05.01	Droog bos met productiefunctie
N12.02	Kruiden- en faunarijk grasland
N14.03	Haagbeuken-Essenbos
N16.04	Vochtig bos met productie

Binnen het plangebied waar het voorrangspleintje (ovatonde) is gepland is alleen sprake van N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland (Figuur 10). Daaromheen is zoekgebied voor water al is hier geen natuurbeheertype aan verbonden.

Figuur 10. Aanwezigheid van N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland (groen gearceerd) ter plaatse van de ovatonde (rode cirkel). Daaromheen is zoekgebied voor water 2018 gelegen (blauw gearceerd). Bron: Provincie Gelderland – kaarten natuur, 2018

Effecten op de waarde

Met de voorgenomen ontwikkeling vindt een afname plaats van circa 2.100 m² aan areaal van het natuurbeheertype kruiden- en faunarijk grasland (N12.02). Het exacte aantal m² wordt nog bepaald. Het verlies aan areaal is echter zeer beperkt ten opzichte van het totale gebied aan Kruiden- en faunarijkgrasland. In verband met de voorgenomen ingreep is het noodzakelijk om een klein deel van het totaal GNN begrensde areaal te voorzien van een verkeersbestemming.

Gelet op de geringe oppervlakte die verdwijnt ten opzichte van het totale areaal, is er geen sprake van significant negatieve effecten op de aanwezige kernkwaliteiten inzake het areaalverlies. De hoeveel vierkante meters aan GNN areaal vermindering dient echter wel te worden gecompenseerd. In overleg met de provincie Gelderland kan worden besproken waar de compensatie kan plaatsvinden.

6.2.2 Kwaliteit

De aanwezige natuurwaarden in het om te vormen deel van het plangebied zijn beperkt. Gelet op de aangetroffen plantensoorten, beschreven in hoofdstuk 5.1 (waaronder Engels raaigras, witbol, madeliefje en klavers wordt geconcludeerd dat nog steeds een hoge voedselrijkdom aanwezig is en dat het perceel nog in ontwikkeling is richting een soorten rijkere vegetatie. Het plangebied betreft geen essentieel onderdeel van het leefgebied van de das. Leefgebied van steenuil komt wel in de omgeving voor, echter is er geschikt alternatief in de directe omgeving met meer schuilmogelijkheden. Met het verleggen van de waterloop blijft de aquatische habitat voor amfibieën en vissen behouden.

De aanwezige natuurwaarden binnen het plangebied zijn beperkt en mogelijkheden voor soorten om het gedeelte te gebruiken als leefgebied zijn beperkt. Het gedeelte is op basis daarvan ook niet essentieel als leefgebied voor das of leefgebied van steenuilen. Er worden geen bomen gekapt. De kamsalamander komt hoofdzakelijk in poelen en vennen voor, waardoor er geen sprake is van aantasting van geschikt leefgebied.

Effecten

Voorgenomen ingreep gaat ten koste van een deel GNN gebied waarvan in de huidige situatie op basis van de floristische samenstelling en het gebruik de kwaliteit als gering kan

worden beschouwd. Significant negatieve effecten op de resterende GNN en de betreffende kernkwaliteiten worden niet verwacht.

6.2.3 Versnippering

Het GNN begremsd gebied maakt samen met de GO rond het plangebied onderdeel uit van een verbindingszone die de Veluwe met het Rijk van Nijmegen, via de rivieren de Rijn en de Waal verbindt. Ter hoogte van het plangebied begeleiden de gronden de loop van de rivier de Linge. De Rijksweg Noord doorsnijdt het gebied en vormt in de huidige situatie een barrière. De aanwezige populieren in het plangebied bieden geleiding aan vleermuizen en kunnen gebruikt worden door boombewonende grondgebonden zoogdieren.

Realisatie van de ovatonde gaat ten koste van een klein deel aan areaal. Verwacht wordt dat dit geen negatieve impact heeft op de onderlinge samenhang als zodanig. Doordat aanwezige bomen bij de 1^e Weteringsewal blijven behouden en tussen de verharde wegen groenstroken wordt aangeplant blijft de mogelijkheid voor zoogdieren als das, vogels en amfibieën te migreren tussen GNN gebieden. Daarnaast blijft de Linge onaangetast, welke als belangrijke verbinding is gelegen tussen GNN gebieden. Met de realisatie van de ovatonde wordt een snelheidsbeperkende maatregel ingevoerd, van 80 naar 50-60 km/uur hetgeen een positieve bijdrage levert aan de migratiemogelijkheden van fauna. Realisatie van de ovatonde leidt niet tot verdere aantasting van de samenhang van het GNN begrensde gebied.

Het vellen van een houtopstand

Binnen de GO worden enkele bomen gekapt. Onduidelijk is nog welke bomen ter hoogte van het te realiseren viaduct precies worden gekapt en hoeveel bomen het in totaal zijn. De compensatie moet in hetzelfde of een gelijktijdig vastgesteld plan zijn geregeld. De te kappen bomen zijn gelokaliseerd langs de Linge en betreffen de fruitboomgaard aan de noordzijde. De stamdiameter van de bomen langs de Linge betreft 0,15 – 0,30 meter en de fruitbomen 0,15 – 0,40 meter. De bomen vallen allen in de categorie met ontwikkeltijd tot 25 jaar. Door deze ontwikkeltijd is een extra compensatie van 1/3 nodig.

De compensatie/ aanplant van nieuwe bomen vindt plaats in het plangebied in GO gebied, in de plantperiode 2020/ 2021 met uitzondering van enkele bomen direct langs de toeritten bij het viaduct. Uitstel van compensatie wordt daarmee voorkomen. De locatie van nieuw te planten bomen wordt opgesteld en opgenomen in het bestemmingsplan.

6.2.4 Conclusie

Met het realiseren van de ovatonde vindt areaal vermindering plaats in GNN gebied met natuurbeheertype Kruiden- en faunarijkgasland N12.02. Dit oppervlakte moet worden gecompenseerd. In overleg met provincie Gelderland kan worden bepaald waar de compensatie moet plaatsvinden of dat kan worden volstaan met een financiële compensatie.

Er is geen sprake van significante aantasting van de kernkwaliteiten van het gebied door middel van aantasting van de aaneengeslotenheid of versnippering. De mate van areaalvermindering is gering en tussen de verharde wegen worden groenstroken

gerealiseerd die een verbindende functie hebben tussen GNN gebieden. Daarnaast blijven bomen rondom behouden evenals waterloop Linge.

Groene ontwikkelingszone

Ter plaatse van het verkeersviaduct en de reconstructie van de kruising is het gebied onderdeel van de GO. Binnen dit gebied worden bomen gekapt en wordt grond vergraven. Het talud wordt zoveel mogelijk beplant om een meerwaarde te realiseren voor flora en fauna. Bestaande bomen worden zoveel mogelijk behouden. Met de aandacht voor aanplant wordt een meerwaarde gegeven aan het viaduct en de functie die de begroeiing kan hebben voor soorten.

In het kader van de vormgevingsambitie is de aanplant bepaald: “Met de inrichting van de grondlichaam wordt aangesloten op de kenmerkende boomgaarden, te vinden in het boerenlint. Daarvoor dienen de taluds ingericht te worden met gestrooide bloesembomen verwijzend naar de fruitteelt. Tenslotte om het geheel weg te laten vallen worden de noordelijke taluds beplant met een houtsingel. Dit heeft een camouflerende werking kijkend vanuit de omgeving richting de aanlandingen van de grondlichamen”.

Op deze wijze wordt ingespeeld op het ontwikkelen van biotoop voor vlinders en vogels van cultuurlandschappen, foerageergebied voor soorten als steenuil en ontwikkeling van bosranden. Daarmee wordt bijgedragen aan het kernkwaliteit leefgebied steenuil en worden negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van de GO voorkomen. Op basis daarvan is een nadere toetsing niet noodzakelijk.

Voor de compensatie van houtopstanden is een extra compensatie van 1/3 nodig. De compensatie vindt plaats in GO gebied, binnen het plangebied. De aanplant vindt plaats in de groeiperiode van 2020/ 2021 met uitzondering van enkele bomen direct langs de toeritten bij het viaduct. De locatie van nieuw te planten bomen wordt opgesteld en vastgelegd in het bestemmingsplan.

7

CONCLUSIE

Voor de werkzaamheden in het plangebied Rijksweg Noord is een toetsing uitgevoerd aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid voor:

- het realiseren van een viaduct over het spoor bij de 1^e Weteringsewal waarbij een deel van de waterloop langs het spoor wordt gedempt en bomen worden gekapt,
- het realiseren van een ovale rotonde (ovatonde) op de kruising 1^e Weteringsewal en Rijksweg Noord,
- het realiseren van een onderdoorgang in de Rijksweg Noord waarbij de groene zone opnieuw wordt ingericht,
- het realiseren van een fietsoversteek ter hoogte van de Ceintuurbaan,
- het realiseren van een ontsluitingsweg vanaf de Haydnstraat.

Op basis van deze quickscan worden de onderstaande samenvattende conclusies getrokken.

7.1 Bescherming soorten

De ingreep zal naar verwachting tijdelijk leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van enkele overige beschermde soorten. Hiervoor zijn door de provincie Gelderland vrijstellingen opgesteld. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling indien het een ruimtelijke ontwikkeling betreft. Nader onderzoek naar beschermde soorten of een ontheffing Wet natuurbescherming is daarom niet noodzakelijk.

7.1.1 Vleermuizen

De bomenkap zorgt er niet voor dat een eventuele vliegroute wordt verstoord doordat diverse bomen blijven behouden waardoor geen onoverbrugbare onderbrekingen ontstaan. De bomenkap kan plaatsvinden in de periode november – februari (in de inactieve periode van vleermuizen). Voorkomen moet worden dat verlichting tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie verstoring geeft voor vleermuizen. Nieuwe verlichting moet daarom vleermuis vriendelijk zijn. Dit moet worden opgenomen in het verlichtingsplan. Het uiteindelijke verlichtingsplan dient te worden voorgelegd aan een ecologisch deskundige om te garanderen dat negatieve effecten op vleermuizen worden uitgesloten.

Het transformatorhuisje is geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Mocht een muur worden geplaatst rondom het huisje dient rekening te worden gehouden met de vrije

aanvliegroute, met name aan de voorzijde van het huisje, om negatieve effecten te voorkomen.

Indien negatieve effecten niet kunnen worden voorkomen, is nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk. Nader onderzoek naar vleermuizen vindt plaats in de periode mei – september. Er kan niet van deze periode worden afgeweken. Op basis van het onderzoek wordt bepaald of ontheffing in het kader van de bescherming van soorten in de Wet natuurbescherming nodig is.

Echter is met goede verlichting op de juiste wijze en rekening houdend met het transformatorhuisje nader onderzoek naar vleermuizen niet nodig.

7.1.2 Rekening houden met vogels

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Wet natuurbescherming een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat verstorende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen¹ mogen worden uitgevoerd. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Men dient dan alert te zijn op eventueel aanwezige broedende vogels. De zorgplicht is te allen tijde van kracht.

7.2 Bescherming gebieden

Het dichtstbijzijnde gelegen beschermde natuurgebied is het gebied is gelegen ter hoogte van Bommel op een afstand van circa 5 kilometer. Negatieve effecten van de geplande werkzaamheden op dit beschermde gebied kunnen door de afstand en aard van de geplande werkzaamheden worden uitgesloten.

7.3 Bescherming houtopstanden

Langs de Rijksweg Noord worden meerdere bomen gekapt, die onderdeel zijn van een bomenrij van meer dan 20 bomen. Deze kap valt daarmee onder de bescherming van houtopstanden waardoor een meldings- en herplantplicht nodig is. Deze herplant vindt ook plaats binnen het plangebied, langs de Rijksweg Noord.

Er worden geen bomen gekapt die op de ‘Lijst van monumentale of waardevolle bomen’ staan waardoor een omgevingsvergunning niet noodzakelijk is (Gemeente Overbetuwe, 2018).

7.4 Gelders Natuurnetwerk/ GO

Met het realiseren van het voorrangspointje (ovatonde) is een bestemmingswijziging aan de orde en vindt areaal vermindering plaats in GNN gebied met natuurbeheertype Kruiden- en faunarijkgasland N12.02. Dit oppervlakte moet worden gecompenseerd. In overleg met

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 15 maart tot 15 juli.

provincie Gelderland kan worden bepaald waar de compensatie moet plaatsvinden of dat kan worden volstaan met een financiële compensatie.

Er is geen sprake van significante aantasting van de kernkwaliteiten van het gebied door middel van aantasting van de aaneengeslotenheid of versnippering. De mate van areaalvermindering is gering en tussen de verharde wegen worden groenstroken gerealiseerd die een verbindende functie hebben tussen GNN gebieden. Daarnaast blijven bomen rondom behouden evenals blijft waterloop Linge ongewijzigd.

Ter plaatse van het verkeersviaduct en de reconstructie van de kruising is het gebied onderdeel van de GO. Binnen dit gebied worden bomen gekapt en wordt grond vergraven. Bestaande bomen worden zoveel mogelijk behouden. Met de aandacht voor aanplant met de herinrichting van het plangebied wordt voldaan aan het ontwikkelingsdoel van GO van het ontwikkelen van biotoop voor vlinders en vogels van cultuurlandschappen en ontwikkeling bosranden. Daarmee worden negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van de GO voorkomen en is een nadere toetsing niet noodzakelijk.

Compensatie van houtopstanden vindt plaats binnen het plangebied. Doordat nog onduidelijk is welke bomen precies worden gekapt, wordt nader onderzocht of volledige compensatienodig is of dat financiële compensatie mogelijk is.

7.5 Zorgplicht en zorgvuldig handelen

In het kader van de zorgplicht zijn de volgende maatregelen noodzakelijk:

- Tijdens de uitvoering dient men bijvoorbeeld alert te zijn op aanwezigheid van fauna en deze, indien noodzakelijk, te verplaatsen.
- Bij onvoorziene situaties dient daarnaast contact opgenomen te worden met een ter zake kundige.

In het kader van zorgvuldig handelen, adviseren wij om de eisen en voorwaarden uit dit onderzoek op te nemen in een ecologisch werkprotocol. Het ecologisch werkprotocol kan bij het bestek worden opgenomen.

7.6 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezagen (ministerie van Economische Zaken in deze) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

LITERATUURLIJST

- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland*, - *Nederlandse fauna* 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Dietz, C., Helversen, O. van, & Nill, D. (2011). *Vleermuizen: Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*. Utrecht, Nederland: De Fontein & Tirion Uitgevers.
- Gemeente Overbetuwe, 2018
https://www.overbetuwe.nl/Digitaal_loket/Producten_op_alfabet/B/bomen_kappen
- Koninklijke Vermande (1999-2009). *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5*. SDU Uitgeverij, Den Haag
- Limpens, H. , K. Mostert en W. Bongers (1997). *Atlas van de Nederlandse Vleermuizen*. Utrecht: KNNV Uitgeverij.
- Mertens, oktober 217 *Vleermuizen en broedvogels ter plaatse van en rond St. Jozef te Gouda*. Wageningen, Adviesbureau Mertens B.V. rapportnummer 2017.2262
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. (2002). *De Nederlandse libellen (odonata)*, - *Nederlandse fauna* 4. Leiden, Nederland: KNNV Uitgeverij & European invertebrate Survey – Nederland.
- Omgevingsverordening Gelderland, 2018
https://gldanders.planoview.nl/planoview/omgevingsplannen/NL.IMRO.9925.SVOmgvisieGC-gc06?s=SACMXDpgAOT7gkWERUAKBPA_g_____8H7Nx4fw8BDGA
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels*, - *Nederlandse fauna* 5. Leiden, Nederland: KNNV Uitgeverij & European invertebrate Survey – Nederland.
- Spelregels EHS, 2007
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2007/08/20/spelregels-ehs>
- Vogel R.L., Bouwma I., Koese B., Kranenbarg J., La Haye M., Odé B., Sierdsema H., Sparrius L., Verburg P. & Zollinger R. (2013). *Het belang van Nederland buiten de Ecologische Hoofdstructuur voor soorten van de Vogelrichtlijn en van bijlage V van de Habitatrichtlijn*. Sovon-rapport 2013.015. Sovon, Nijmegen.

Provincie Gelderland kaarten natuur

http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_natuurbeheerplan

Soortinformatie: - www.zoogdiervereniging.nl

- www.ravon.nl

Waarnemingen: - ndff-ecogrid.nl

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER NATUURWETGEVING

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

- 1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn**

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

- 2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn**

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd².

- 3. Beschermingsregime andere soorten**

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het 'nee, tenzij-principe'. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd. De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep 'Overige soorten'). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- Een vrijstelling geldt;
- Er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- Een ontheffing is verkregen.

² De brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernietigen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaat- sen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernietigen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplanting- plaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernietigen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernietigen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernietigen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernietigen

Figuur 11. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. Er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. De afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. De ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernietigen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat

van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*).

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moeten inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).

2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** "De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort".
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** "Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan".
- **Beschermingsregime Overige soorten:** "Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan".

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriele Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de **Vogelrichtlijn** kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de **Habitatrichtlijn**, het **Verdrag van Bern** of het **Verdrag van Bonn** kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor **andere 'nationaal' beschermde soorten** kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Programmatistische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatistische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de 'Generieke' of 'Gebiedsgerichte aanpak'. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebied een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatistische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

BIJLAGE 2 OVERZICHTSTEKENINGEN

Overzichtstekening 1

Overzicht van het plangebied waar het viaduct wordt gerealiseerd, de inrichting van de Rijksweg Noord wordt aangepast en de spoorwegkruising wordt aangepast. De groen gearceerde gebieden worden in de nieuwe situatie groen ingericht. De rood gearceerde bomen worden verwijderd, de grijs gearceerde bomen blijven behouden en de groen gearceerde bomen worden nieuw gepland.

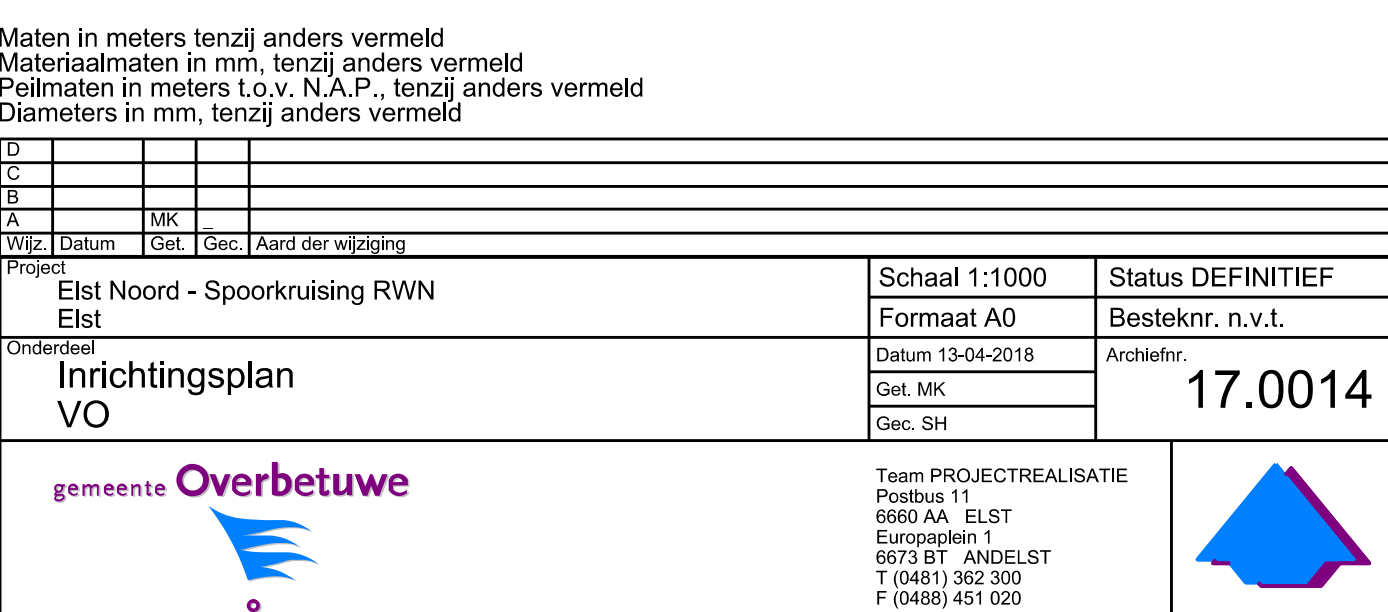
Bomen:

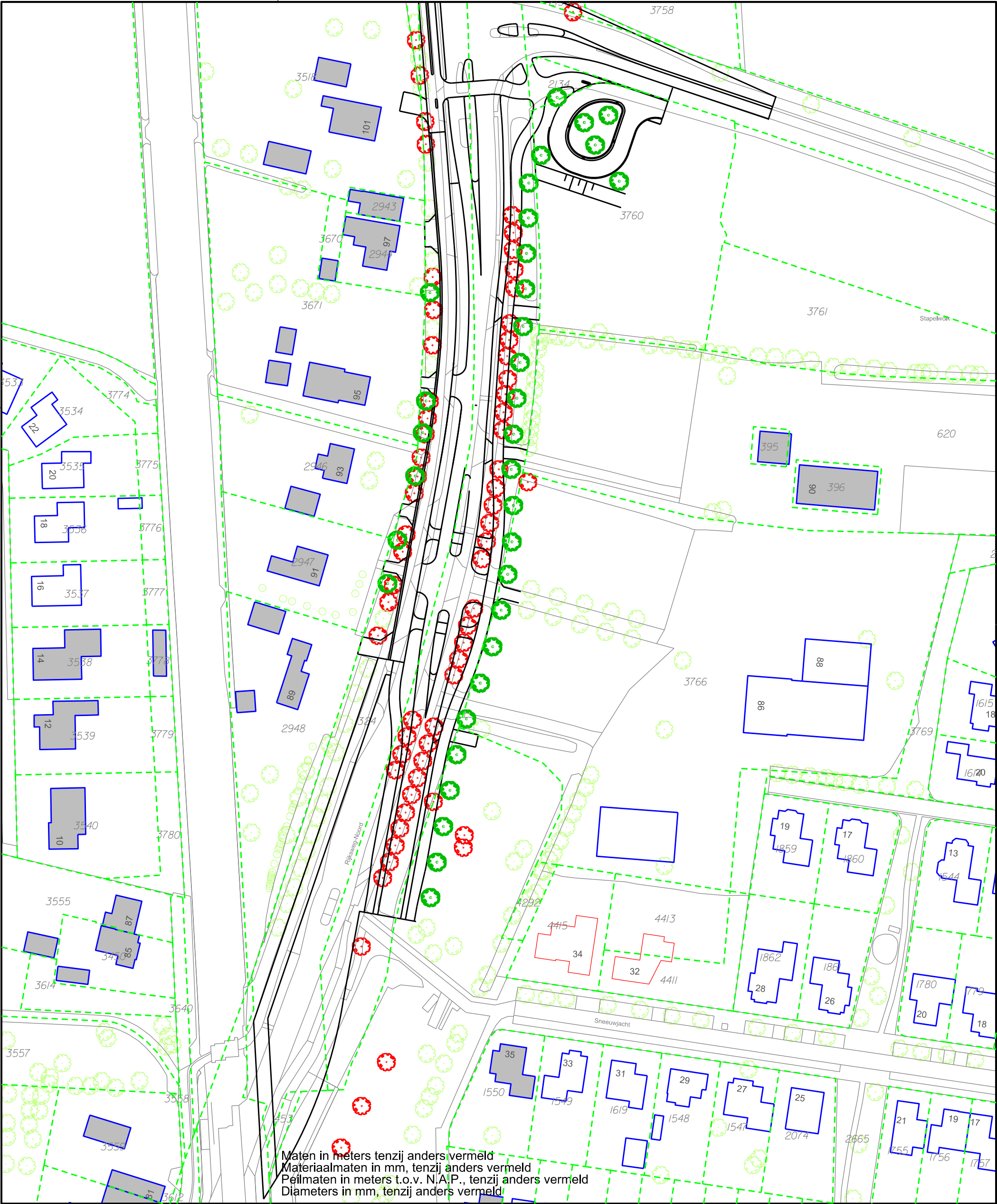
Overzichtstekening 2

Een overzicht van het plangebied ingezoomd op het gedeelte van de Rijksweg Noord tussen de Ceintuurbaan en de spoorwegovergang. Daarbij is het zien welke bomen in de huidige situatie aanwezig zijn en blijven gehandhaafd, welke worden gekapt en welke worden aangeplant.

Overzichtstekening 3

Een overzicht van het plangebied ingezoomd op het gedeelte van de Rijksweg Noord tussen de Ceintuurbaan en de spoorwegovergang. Daarbij zijn de te handhaven bomen aangegeven en nieuw aan te planten bomen.

LEGENDA

Algemeen

- Bestaande topografie
- Bestaande bebouwing
- Kadastrale grens
- Ontwerp nieuwe situatie

- Te verwijderen boom
- Te handhaven boom
- Nieuw te planten boom

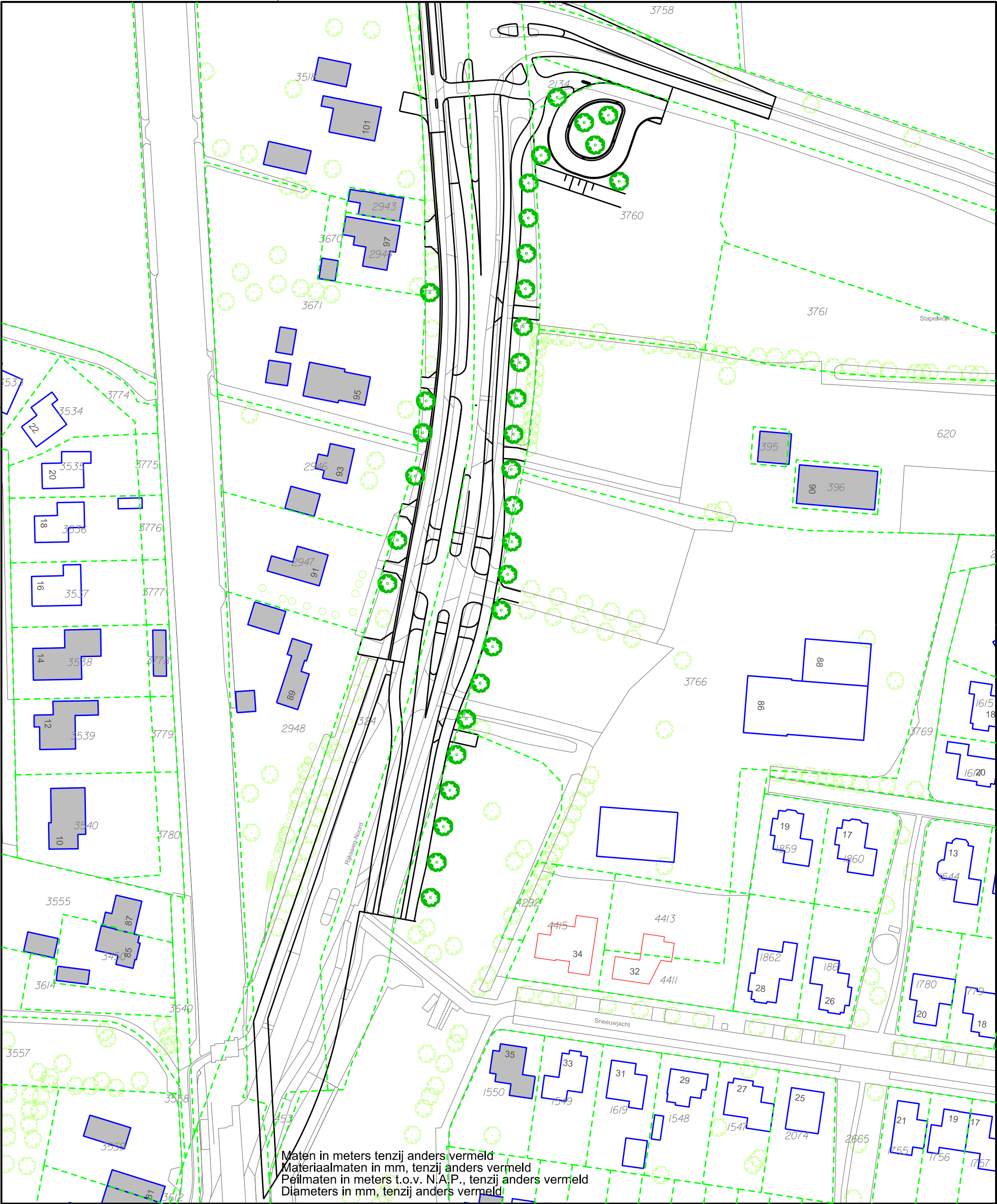
D				
C				
B				
A	--			
Wijz.	Datum	Get.	Gec.	Aard der wijziging
Project		Spoorkruisingen Elst Noord		Schaal 1:1000
Elst				Status CONCEPT
Onderdeel		Definitief Ontwerp		Formaat A3
		Inventarisatie bomen - overzicht		Datum 09-08-2018
				Get. H. Molenaar
				Gec. D. van den Bos
				Besteknr. n.v.t.
				Archiefnr.
				18.0045

gemeente **Overbetuwe**

Team Opgavegericht Werken
Cluster Ingenieursbureau
Postbus 11
6660 AA Elst
Dorpsstraat 67
6661 EH Elst
Tel. 14 0481

LEGENDA

Algemeen

Bestaande topografie

Bestaande bebouwing

Kadastrale grens

Ontwerp nieuwe situatie

Te handhaven boom

Nieuw te planten boom

D				
C				
B				
A	- -			
Wijz.	Datum	Get.	Gec.	Aard der wijziging
Project	Spoorkruisingen Elst Noord Elst			Schaal 1:1000
Onderdeel	Definitief Ontwerp Inventarisatie bomen - nieuwe situatie			Status CONCEPT
				Formaat A3
				Datum 09-08-2018
				Get. H. Molenaar
				Gec. D. van den Bos
				Besteknr. n.v.t.
				Archiefnr.
				18.0048
gemeente Overbetuwe				Team Opgavegericht Werken Cluster Ingenieursbureau Postbus 11 6660 AA Elst Dorpsstraat 67 6661 EH Elst Tel. 14 0481